

AKI HALOTTAIBÓL FÖLTÁMADT

Ó a Halál!

amint hollóhaját szertezilálja,
fekete fátylai égen-földön szerteterülnek,
s a világ éjbe borul, három kerék órán át, a hatodiktól a kileu-
cedikig —

ó a Halál!

anogy föl-alá jár néma lépteivel, hangtalan zokogással
s egyre keres valakit, de hiába; szegény eszelős,
elbotlik lepleiben, kimerülten a földre borul,
nincs könnye, de sír,
nincs hangja, de jajgat,
s fátylain át-átsejlik a nap, kifolyott szem, szörnyű vörös seb —

ó a Halál!

gyásza vak álmaival s ködös álmai fűzedi
árnyaival: gyölesába borítva a Test,
gyászába merülve az Asszony,
s az imbolygó fehér kísértetek,
János,
József,
Nikodémus,
szőke haja sátrában Mária Magdalából —

ó a Halál!

mindent beborít, mindent befed, éj van,
nem lesz soha nappal, nem lesz soha fény,
hagyjatok föl minden reménnyel,
éj, csillagtalan éj,
főkéletes sötétség —

csak a Templom sárga, falánk tigrisszeme villog.

* * *

S az egyik katona azt mondja a sírnál: „Fázom.
Nem mintha hidegebb volna az éjszaka, nem hidegebb, mint
tegnap, tegnapelőtt,
s nem a bőröm fázik, nem a bőrömnön érzem a fázást.
Valami bennem fázik. A csontomban. Azon is túl.
Én fázom, az az én, aki túl van a csonton, a húson,
a lényeg, a lélek, mit tudom én, nem vagyok filozófus,
csak annyit tudok, hogy fázom“.

„És éjszakáról éjszakára jobban.
Nem értem, mire jó ez: őrizni egy halottat,

aki meghalt annak rendje-módja szerint; sose láttam jobban meghalni még valakit, pedig láttam már életemben egynéhány keresztrefeszítést, fölnégyelést, nyakazást. Nem is való ez, római katonának strázsálni a zsidók halottjait, s ráadásul ilyen komisz hidegben“.

„Bár voltaképpen nincsen is hideg s nem mondhatnám, hogy ne volna terhemre köpenyegem, néha szinte megizzadok. És mégis didergek belül. Sose hittem, hogy belül is vannak fogaink, hallom ahogy összekocognak, s nem tudom hol; az ember megbolondul itt ebben az elátkozott Júdeában“.

„Ne tartsatok eszeveszettnek, de úgy fázom, hogy azt hiszem, sírbolt vagyok.

Ismeritek a hegybevájt vagy földbevájt sírboltokat s rajtuk azt a kis ablakot,

bár ablaknak nevezni túlzás egy ilyen hitvány szelelőlukat; egyszerűen néha megpróbál benézni rajta át az ember, forró nyáron, Egyiptomban vagy Judeában, ahol nem égetik a holtakat,

mert nagy a Birodalom, minden földre és szokásra kiterjed, (bár, magunk közt legyen, most szívesebben ülnék otthon tűzhelyeimnél),

egyszerűen nyár van, megpróbálsz az ablakon benézni, s váratlanul arcodba csap a nyirkos hűvösség, a földalatti doh, mintha csak a Halál lehellne arcon;

hát így vagyok, csupa nyirkosság csontjaim közt, doh árad számon, orromon,

sírbolt vagyok és holtan fekszem önmagamban és önmagamba nézek

s arcon lehellem önmagam saját halálom nyirkos hidegével“.

„No, adjatok egy kortyot innom, mielőtt megfagyok“.

„Bár mondom, nem kívül.fázom. Vagy együtt fázom a világgal?

Mert mintha fáznék az egész világ. Valami hiányzik belőle.

Mondjuk, mintha az emberből hiányzanék a szíve.

S amellet nem tudom, mi ez a zúgás,

mintha madarak szállanának a magasban,

vagy talán lent a föld alatt, ebben nem vagyok bizonyos,

mert egy kicsit összekeveredett, nekem legalább úgy tűnik így, s magasság s a mélység,

de ez a nagy szárnyzuhogás, szavamra, azt hinném, kísértetek, ha hinnék a kísértetekben“.

„Négy évvel ezelőtt az Ister mellett álltam őrt egy téli éjszakán,
hullott a hó;
szavamra mondom, ott se volt ilyen vacogtató hideg.
Cudar egy ország ez a Júdea.
No de mindegy. Adjátok azt a kulacsot“.

* * *

Ézen az éjszakán
nem aludt se Annás, se Pilátus, se Kaifás,
se Simon, a cirenei, ez egyre föltört vállát borogatta,
nem aludt Barabás sem, a néptelen utcákon kóborolt, minden
kaput bezártak,
a kutyák nem mertek ugatni, szűkülve bújtak a palánk mögé,
„Feszítsetek meg engem is“ — mormolta, zörgetett a kapukon,
továbbment,
odabent fölsírt a gyerek s anyja rémülten tömte be a száját,
s Barabás zörgetett Kaifás kapuján és Annás kapuján és átko-
zódott, hogy becsapták,
„mit tudtam én“ — dünyögte -- „ó mit tudtam én!“ — s fölör-
dített: „Feszítsetek meg engem is!“
Pilátus udvarán az örök ostort fogtak, röhögve elzavarták, mint
egy veszett kutyát,
s ő ment, síránkozott, üvöltözött, az éj sötét volt, néma volt,
egyetlen hangja volt, ez a sakálüvöltés,
Heródes fölnesselt, azt hitte, „Barabás“-t kiált a nép s „feszítsd
meg“-et kiált, de néma csönd volt,
a városban sehol nem támadt zendülés,
Pilátus katonái sem rendeztek pogromot sehol,
teljes volt a rend és a nyugalom,
csak a fekélyei kezdtek viszketni kínosan, hogy meg kellett a
csengőt ráznia,
s már jöttek is lakájai, futottak a jóféle kenetekkel,
sebeibe olajat öntögettek,
mások meg füstölőket hoztak s cédrusfa illetszeres ládikákat,
hogy elfojtsák a rothadó
negyedes fejedelem büzeit;
s ezen az éjszakán nem aludt Mária, az anyja sem és Mária
sem Magdalából.
és Lázár sem aludt Betániában, azon tűnődött, vajjon merre
járhat
barátja, a Halálon Diadalmas,
mert megesküdött volna rá, hogy nincs a sírban,
időnkint az ajtó felé ^{éppen} egyre azt várta, hogy belép,
később kiment a ház elé, föltámadt szemét összehúzta, figyelt az
út felé, de semmit nem látott, nagyon sötét volt, egy szent-
jánosbogárnyi fény se csillant,

valami szárny vagy kéz illetve arcát, ráismert, visszament a házba,
de nem szólott se Mártának, se Máriának, mosolygott befelé,
lehuntya a szemét s látta a hajnalt;
Péter a cenákulum küszöbén ült és harmadnapja zokogott,
János Mária kezét símogatta,
a többiek hallgattak komoran,
Mária Magdalából már készítgette gyoicsait s a balzsamot, és
egy kis amforát a gyoics közé lopott, hogy megloicsolja lábait,
ha szembejön az úton,
s Jakab egyszerre fölfigyelt, mintha lépteket hallott volna kint,
intett, s most hallották a lépteket mindannyian szívükben,
ahogy elindulnak és valahol a léten túlról lassan közelednek.

* * *

S a katonák a kocsmában hezattak még egy forduló bort,
de unták már a nagy duhajkodást, indultak volna már,
ha nem a nagy kaszárnya várja őket,
ez a kietlen temető;
a tölgyasztalra vertek olykor, doboltak a padlón a lándzsanyéllel,
hogy ne hallják a csöndet,
hozta a lány a bort, rá-rácsaptak a tomporára, de inkább csak szokásból,
töltöttek a kupákba, valaki dalba kezdett,
de a nóta csakhamar elakadt tulajdon bánatában,
s a bor is savanyú volt,
savanyú volt és keserű,
ecetizű és epeizű,
nyavalyás vinkó,
a javát ellopták a szállítók az úton,
jó lesz ez a rongyos katonáknak,
„hej ha én egyszer hazajutok innét!“ s káromkodott egy keserű
veset az egyik,
ökle döndült az asztalon,
nézték az ablakot, a sűrű éjszakát az ablakon, sosem lesz vége
már,
s bóbiskoltak, tűnődtek, szitkozódtak.
De most egyszerre lépteket hallottak ők is,
nehézkesen rohanó lépteket, no mi az, riadó van!
fogták a kardokat, lándzsájukat ragadták, megzördültek a sisakok,
kivágódott az ajtó:
négy rémült arc, négy rémült test, nyolc reszkető láb,
négy tátott száj s nem jön ki rajta hang,
az őrség!
és mögöttük a Hajnal!

a tárt ajtóban tündöklött a hajnal, lehajtották a fejüket, különben megvakulnak,
* egyszerre négy torokból tört elő a hang rekedten, négy néma évezred szivéből:

FÖLTAMADOTT !

Ó élet, élet!
halál méhéből született, halál gubójából kikelt!
Másodszor lett első napunk, ó új teremtés első napja, lángolj!
lángolj, hajnali fény! gyönyörűség fénye, világolj!
Hajnali harmat a réten, kegyelem harmata, csillogj!
zengjetez madarak! lombosodjatok lombok! fuvelljetez füvek!
fuvallatok fuvalljatek!
megjött az én Jegyesem, túl a halálról, megjött akire vártam,
jön koszorúsan a réten, hóharmatnál is fehérebb a napsugárban,
édesség terjed utána, öröm és ragyogás!

Nélküled rab vagyok én, Jegyesem; jőjj, válts ki hamar, mert
elepezte a vágyakozás!

Rónay György